

ΤΖΩΝ ΣΤΑΪΝΜΠΕΚ

*Άνθρωποι
και Ποντίκια*

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΔΟΥΚΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ARS BREVIS / ΠΑΡΑ ΠΕΝΤΕ

ΕΝΑ

ΛΙΓΑ ΜΙΛΙΑ ΝΟΤΙΑ, πιο χαμηλά από το Σολεντάτ, ο ποταμός Σαλίνα κυλάει δίπλα στη λοφοσειρά με τα βαθιά και πράσινα νερά του. Το νερό είναι ζεστό, γιατί, στη διαδρομή του ως τη λιμνούλα, περνάει πάνω από την κίτρινη αμμουδιά, που την πυρακτώνει ο ήλιος. Από τη μια μεριά του ποταμού, οι χρυσαφένιες πλαγιές σχηματίζουν μια καμπύλη που ανηφορίζει μέχρι το βραχώδες και επιβλητικό βουνό, το Γκάμπιλαν, ενώ, από τη μεριά της κοιλάδας, το νερό φτάνει ως τα δέντρα – ιτιές που φουντώνουν και πρασινίζουν την άνοιξη, και που στα πιο χαμηλά κλαριά τους κρέμονται ακόμα τ' απομεινάρια απ' ό,τι παράσχε ως εδώ η χειμωνιάτικη πλημμύρα, και πλατάνια με λευκά πιτσιλωτά και πλαγιαστά κλαριά που γέρνουν πάνω στη λιμνούλα. Κάτω από τα δέντρα, η αμμώδης ακροποταμιά είναι καλυμμένη μ' ένα παχύ στρώμα ξερά φύλλα, τόσο ξερά, που γίνεται μεγάλη φασαρία όταν περνάει ανάμεσα τους καμιά σαύρα. Το βραδάκι, τα κουνέλια ξετρυπώνουν μες από τους θάμνους κι έρχονται να καθίσουν στην αμμουδιά. Πάνω στο υγρό πλάτωμα ξεχωρίζουν άφθονα τα χνάρια που αφήνουν οι νυφίτσες κάθε νύχτα, καθώς και οι σκύλοι από τα αγροκτήματα εκεί γύρω, και βαθιές διχαλωτές πατημασιές των ελαφιών, που κατεβαίνουν να ξεδιψάσουν σαν πέσει το σκοτάδι.

Μέσ' από τις ιτιές και τα πλατάνια, έχει χλιοπατηθεί ένα μονοπάτι, που διασχίζουν τα παλικάρια που δουλεύουν στα κτήματα, σαν κατεβαίνουν να κολυμπήσουν μες στη βαθιά λιμνούλα, καθώς και οι περιφερόμενοι που έρχονται το βραδάκι να ξαποστάσουν πλάι στο ποτάμι. Μπροστά, στο χαμηλό και οριζόντιο κλωνάρι ενός γιγάντιου πλατάνου, σωρεύτηκαν οι στάχτες από τις φωτιές που ανάβουν οι περαστικοί. Το κλωνάρι έχει τριφτεί και λειανθεί απ' τις πολλές φορές που κάθισαν πάνω του οι άνθρωποι.

Ένα βραδάκι, μετά από μια ζεστή μέρα, το αεράκι φυσούσε ανάμεσα στις φυλλωσιές. Ο ίσκιος σκαρφάλωνε ολοένα στις πλαγιές των λόφων. Στις αμμώδεις όχθες του ποταμού, τα κουνέλια κάθονταν ακίνητα, σαν να 'ταν σκαλισμένα πάνω σε γκρίζα πέτρα. Την ώρα εκείνη ακούστηκαν πατήματα, κι έτριξαν τα ξεραμένα φύλλα του πλάτανου πάνω στη δημοσιά. Τα κουνέλια τρέξανε αθόρυβα να κρυφτούν. Ένας μακρυπόδαρος ερωδιός πέταξε βαριά στον αέρα, κι ο θόρυβος απ' τις φτερούγες του ξεμάκρυνε ακολουθώντας το ποτάμι. Για μια στιγμή, όλος ο τόπος απόμεινε ήρεμος δίχως ζωή, έπειτα, δυο άντρες ξεπρόβαλαν από το μονοπάτι και ήρθανε στο ξέφωτο, κοντά στην πράσινη λιμνούλα.

Στο διάβα του μονοπατιού, περπατούσαν ο ένας πίσω από τον άλλο, αλλά ακόμα κι εδώ στο ξέφωτο, στέκονταν ο ένας πίσω από τον άλλο. Και των δυο τα παντελόνια και τα σακάκια ήταν από μπαμπακερό χοντροκομμένο ύφασμα με μπρούντζινα κουμπιά. Και οι δυο φορούσαν μαύρα καπέλα που κατάντησαν να μην έχουν πια κανένα σχήμα, και είχαν και οι δυο δεμένο πάνω στους ώμους τους σφιχτοδεμένες σε ρολό κουβέρτες. Ο πρώτος απ' τους δυο ήταν κοντός και ευκίνητος, μελαμψός, με ανήσυχα μάτια και έντονα χαρακτηριστικά. Όλα τα μέρη του κορμιού του ξεχώριζαν σε καθαρές γραμμές: μικρά και δυνατά χέρια, μπράτσα όλο μυώνες, στενή και κοκκαλιάρικη μύτη. Ο άλλος, που ακολουθούσε πίσω του, ήταν το αντίθετό του: τεράστιος, με πρόσωπο πλαδαρό και ανέκφραστο, μεγάλα ξεθωριασμένα μάτια, ώμοι φαρδιοί και πεσμένοι. Η περπατησιά του ήταν βαριά κι έσερνε τα πόδια του όπως τα σέρνουν οι αρκούδες. Τα χέρια του δεν κουνιόταν καθώς περπατούσε, κρέμονταν πλαδαρά στα πλευρά του.

Ο πρώτος στάθηκε απότομα σαν έφτασε στο ξέφωτο, έτσι που αυτός που τον ακολουθούσε λίγο έλειψε να πέσει πάνω του. Έβγαλε το καπέλο του, με το μεγάλο δάχτυλο σκούπισε τον ιδρώτα στο πετσί από μέσα, κι

ύστερα τον τίναξε. Ο τεράστιος σύντροφός του, έριξε χάμω τις κουβέρτες, σύρθηκε με την κοιλιά κι άρχισε να πίνει από το πράσινο νερό της λιμνούλας. Έπινε άπληστα, με κάτι μεγάλες ρουφηξιές, ρουθουνίζοντας σαν άλογο. Ο κοντός έτρεξε κοντά του τσαντισμένος.

«Λένι», του είπε έντονα. «Λένι, για όνομα του Θεού, μην πίνεις τόσο πολύ». Ο Λένι εξακολουθούσε ωστόσο να ρουφάει απ' τη λιμνούλα. Ο μικρόσωμος άντρας έσκυψε και τον άδραξε από τον ώμο: «Λένι, θ' αρρωστήσεις, όπως αρρώστησες χθες το βράδυ».

Ο Λένι βούτηξε το κεφάλι του μέσα στο νερό, έτσι όπως ήταν με το καπέλο, έπειτα κάθισε στην ακροποταμιά, ενώ έσταζαν τα νερά πάνω στα ρούχα του και κυλούσαν στο σβέρκο του.

«Καλό ήταν, Τζωρτζ, για πίες κι εσύ. Πίες μια γερή ρουφηξιά», είπε και χαμογέλασε ευτυχισμένος.

Ο Τζωρτζ έλυσε το ρολό από τους ώμους του και τον ακούμπησε χάμω. «Δεν είμαι σίγουρος πως είναι καθαρό το νερό», είπε. «Το βλέπω να 'χει πολλούς αφρούς».

Ο Λένι χτύπησε το νερό με τη χερούκλα του και το 'κανε ν' αναπηδήσει πιτσιλώντας. Πάνω στην επιφάνεια σχηματίστηκαν κύκλοι που όλο πλάταιναν, έφτασαν ως την άλλη άκρη της λιμνούλας, και ξαναγύρισαν πίσω. Ο Λένι τα καμάρωνε. «Κοίτα Τζωρτζ. Κοίτα τι έκανα!»

Ο Τζωρτζ γονάτισε πλάι στη λιμνούλα και ήπιε από τη χούφτα του με γρήγορες γουλιές. «Η γεύση του είναι καλή», παραδέχτηκε κι αυτός. «Κι όμως δε φαίνεται να 'ναι τρεχούμενο. Λένι, δεν πρέπει ποτέ να πίνεις από νερό που δεν είναι τρεχούμενο», του είπε κουρασμένος να τον δασκαλεύει όλη την ώρα.

«Εσύ, έτσι και διψάς, είσαι ικανός να πιεις και βούρκο». Έριξε μια χούφτα νερό στο πρόσωπο του, και το 'τριψε με το χέρι του καθώς και κάτω απ' το πιγούνι και το λαιμό του ολόγυρα. Έπειτα, ξανάβαλε το καπέλο του, τραβήχτηκε λίγο πιο πίσω έτσι καθιστός, ανέβασε τα γόνατα του και τ' αγκάλιασε. Ο Λένι, που τον παρατη-

ρούσε προσεχτικά, τον μιμήθηκε σε όλα. Τραβήχτηκε λίγο πιο πίσω, ανέβασε τα γόνατα του, τ' αγκάλιασε και κοίταξε τον Τζωρτζ, για να βεβαιωθεί πως όλα τα 'χε κάνει στην εντέλεια. Κατέβασε λίγο πιο χαμηλά το καπέλο του, όπως ήταν και το καπέλο του Τζωρτζ.

Ο Τζωρτζ καθόταν άκεφος και κοίταζε το νερό. Τα ματόφυλλά του ήταν στις άκρες κοκκινισμένα από τον ήλιο. Τον πήρε ο θυμός: «Αν αυτός ο μπάσταρδος ο οδηγός ήξερε τι του γίνεται, θα πηγαίναμε κατευθείαν στο ράντσο με το λεωφορείο. “Εδωνά βρίσκεται” μας είπε, “Εδωνά”. Που να πάρει ο διάολος! Τέσσερα μίλια ήτανε το “εδωνά” του. Δεν είχε όρεξη να μας πάει ως το ράντσο, αυτό ήταν. Από τεμπελιά και μόνο. Μπορεί και να μη στάθηκε ούτε στο Σολεντάτ. Μας πέταξε έξω και μας είπε: “Εδωνά, λίγο παρακάτω”. Βάζω στοίχημα πως ήταν περισσότερο από τέσσερα μίλια. Και μ' αυτή τη ζέστη!»

Ο Λένι του 'ριξε μια δειλή ματιά: «Τζωρτζ;»

«Ναι, τι θες;»

«Πού θα πάμε, Τζωρτζ;»

Ο κοντοκαμωμένος άντρας έχωσε πιο μέσα το καπέλο του, και τον κοίταξε συνοφρυωμένος: «Ωστε το ξέχασες κιόλας, ε; Πόσες φορές θα πρέπει να στο ξαναπώ; Χριστέ μου, είσαι θεοπάλαβος!»

«Το ξέχασα», είπε ο Λένι με σιγανή φωνή. «Ωστόσο πάσχισα να μην το ξεχάσω. Μα το Θεό σου λέω, Τζωρτζ».

«Εντάξει, εντάξει. Θα στο ξαναπώ λοιπόν. Δεν έχω δα και τίποτα καλύτερο να κάνω. Όλη μου τη ζωή, θα χάνω τον καιρό μου να σου λέω το ένα και τ' άλλο, εσύ να τα ξεχνάς, και όλο να στα ξαναλέω».

«Πάσχισα και ξαναπάσχισα να θυμηθώ», είπε ο Λένι, «μα δίχως κανένα όφελος. Θυμάμαι που μου 'λεγες για τα κουνέλια, Τζωρτζ».

«Στο διάολο τα κουνέλια! Το μόνο που θυμάσαι πάντα είναι τα κουνέλια. Πάει καλά. Τώρα, πρόσεξε τι θα σου πω και να το θυμάσαι τούτη τη φορά για να μην έχουμε μπελάδες. Θυμάσαι που καθόμασταν πάνω σ'

ένα λούκι στην οδό Χόουαρντ και κοιτάζαμε μια πινακίδα;»

Το πρόσωπο του Λένι φωτίστηκε μ' ένα χαμόγελο: «Πώς, και βέβαια το θυμάμαι, Τζωρτζ... μα... έπειτα τι κάναμε; Θυμάμαι πως ήρθαν κάτι κοπέλες και τους είπες... τους είπες...».

«Στο διάολο τι τους είπα! Θυμάσαι που πήγαμε στου Μάρρεϊ και Ρέντι και μας έδωσαν Κάρτα Εργασίας και εισιτήρια για το λεωφορείο;»

«Πώς, βέβαια, Τζωρτζ. Το θυμάμαι τώρα». Έχωσε γρήγορα τα χέρια του μέσα στις έξω τσέπες του σακακιού του: «Τζωρτζ, δεν την έχω τη δική μου. Πρέπει να την έχασα». Κοίταζε χάμω απελπισμένος.

«Βρε παλαβέ, και βέβαια δεν την έχεις. Εγώ τις φυλάω και τις δυο. Φαντάζεσαι πως θα σου εμπιστευόμουν να την Κάρτα Εργασίας σου;»

Ο Λένι αναστέναξε με ανακούφιση. «Νό... νόμιζα πως το 'χα βάλει στην έξω τσέπη».

Ξανάχωσε το χέρι του μέσα στην τσέπη. Ο Τζωρτζ τον κοίταξε μες τα μάτια.

«Τι έβγαλες από την τσέπη σου;»

«Δεν έχω τίποτα στην τσέπη μου», είπε εκείνος πονηρά.

«Το ξέρω πως δεν έχεις τίποτα στην τσέπη σου. Το κρατάς στο χέρι. Τι είναι αυτό που κρύβεις στη χούφτα σου;»

«Τίποτα, Τζωρτζ. Σου μιλάω τίμια».

«Έλα, φερ' το δω...»

Ο Λένι αποτράβηξε το χέρι του, έτσι όπως το 'χε κλειστό. «Ένα ποντικάκι, Τζωρτζ».

«Ένα ποντίκι ζωντανό;»

«Χμ, χμ. Ένα ψόφιο ποντικάκι, Τζωρτζ. Δεν το σκότωσα εγώ. Σου μιλάω τίμια. Έτσι το βρήκα, ψόφιο».

«Φερ' το δω!»

«Αχ, άφησέ το μου, Τζωρτζ»,

«Φερ' το δω!»

Η χούφτα του Λένι άνοιξε σιγά-σιγά. Ο Τζωρτζ πήρε

το ποντίκι και το πέταξε στην άλλη άκρη της λιμνούλας, ανάμεσα στους θάμνους.

«Τι σου χρειάζεται το ψόφιο ποντίκι;»

«Το 'χα για να το χαϊδεύω στο δρόμο, με το δάχτυλό μου», αποκρίθηκε ο Λένι.

«Δεν είναι καμιά ανάγκη να χαϊδεύεις ποντίκια στο δρόμο, άμα είσαι μαζί μου. Θυμήθηκες τώρα που είναι να πάμε;»

Ο Λένι φάνηκε να παραξενεύτηκε, έπειτα έχωσε το μούτρο του ανάμεσα στα γόνατα. «Πάλι το ξέχασα».

«Χριστέ και Κύριε», έκανε ο Τζωρτζ παίρνοντάς το απόφαση. «Άκου, λοιπόν. Πάμε να πιάσουμε δουλειά σ' ένα ράντσο, σ' ένα ράντσο σαν κι αυτό που αφήσαμε εκεί πάνω ψηλά».

«Πάνω ψηλά;»

«Στο Ουήντ».

«Πώς, βέβαια, θυμάμαι, στο Ουήντ».

«Το ράντσο που πάμε τώρα βρίσκεται λίγο παρακάτω, κάπου ένα τέταρτο του μιλιού από δω. Θα πάμε να βρούμε το αφεντικό. Τώρα, πρόσεχε καλά τι λέω: Θα του δώσω τις Κάρτες Εργασίας μας, μα εσύ δεν θα πεις ούτε λέξη. Θα στέκεσαι και δεν θα μιλάς. Αν καταλάβει τι θεοπάλαβος είσαι, δεν θα μας δώσει δουλειά, αν όμως δει πρώτα πως δουλεύεις κι έπειτα σ' ακούσει να μιλάς, τότε θα μας δεχτεί. Το κατάλαβες;»

«Πώς, βέβαια, Τζωρτζ. Και βέβαια το κατάλαβα».

«Πάει καλά. Λοιπόν, σαν θα πάμε να βρούμε το αφεντικό, τι θα κάνεις;»

«Θα... θα...» Στο πρόσωπο του Λένι φαινόταν το ζόρι που τραβούσε για να σκεφτεί. «Θα... Δε θα... βγάλω τσιμουδιά. Θα στέκομαι μονάχα να κοιτώ».

«Έτσι μπράβο. Πες το από μέσα σου δυο-τρεις φορές για να μην το ξεχάσεις».

Ο Λένι σιγομουρμούριζε: «Δε θα βγάλω τσιμουδιά... δε θα βγάλω τσιμουδιά... δε θα βγάλω τσιμουδιά...»

«Εντάξει», του είπε ο Τζωρτζ. «Και ούτε θα κάνεις παλιοκαμώνατα σαν εκείνα του Ουήντ».